

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

Филологический факультет

Кафедра теоретического и славянского языкознания

Апостол Ольга Думитрувна

**КАТЕГОРИЯ ПОСЕССИВНОСТИ В БЕЛОРУССКОМ, АНГЛИЙСКОМ
И РУССКОМ ЯЗЫКАХ**

Аннотация к магистерской диссертации

Специальность 1-21 80 11 Языкознание

Научный руководитель

Сергей Александрович Важник,

кандидат филологических наук,
доцент

Минск, 2022

Реферат

Апостол Ольги Думитрувны

Ключевые слова: посессивность, белорусский язык, русский язык, английский язык, сопоставительный анализ, языковое выражение посессивности, типы посессивных конструкций, предикативная посессивность, *habere*-языки, *esse*-языки.

Целью данного исследования является описание и сопоставление семантических свойств различных типов посессивных конструкций в белорусском, английском и русском языках. Поставленная цель предполагает решения следующих **задач**:

- изучить взгляды ученых-лингвистов на данную категорию;
- выявить типологию посессивных конструкций;
- опираясь на полученные результаты, описать особенности конструкций со значением посессивности;
- исследовать случаи речевой реализации категории посессивности в белорусском, английском и русском языках;
- провести сопоставительный анализ посессивных конструкций в белорусском, английском и русском языках.

Объект исследования – категория посессивности в белорусском, английском и русском языках. **Предметом** нашего исследования являются типы посессивных конструкций в белорусском, английском и русском языках.

Результаты исследования: Сопоставив языковое выражение предикативной посессивности в белорусском, английском и русском языках, мы можем утверждать, что основными средствами выражения предикативной посессивности в английском языке являются конструкции, в состав которых входит глагол *to have*, что свидетельствует о том, что английский язык является *habere*-языком.

Русский язык – типичный *esse*-язык, поскольку для выражения посессивности в нем преобладает бытийная конструкция. Однако, мы не упускаем из вида тот факт, что в и русском, и в английском языках есть конструкции, присущие и *esse*-языкам, и *habere*-языкам. Отличительной особенностью белорусского языка является его синкретизм. Для выражения посессивности в белорусском языке присутствуют конструкции, содержащие в себе глаголы *быць* и *мець*.

Во всех проанализированных нами языках присутствуют конструкции с глаголами, относящимися к сфере периферийной посессивности.

Полученные результаты можно использовать на практических и теоретических курсах белорусского, английского и русского языка.

Структура магистерской диссертации: Данная работа состоит из оглавления, введения, главы 1, в состав которой входит 4 раздела и выводы по главе 1, главы 2, в состав которой входит 5 разделов и выводы по главе 2, заключения и списка использованных источников.

Рэферат Апостал Вольгі Думітруўны

Ключавыя словы: пасесіўнасць, беларуская мова, руская мова, ангельская мова, параўнальны аналіз, моўны выраз пасесіўнасці, тыпы пасесіўных канструкцый, прэдыкацыйная пасесіўнасць, *habere*-мовы, *esse*-мовы. **Мэтай** дадзенага даследавання з'яўляецца апісанне і параўнанне семантычных уласцівасцяў розных тыпаў пасесіўных канструкцый у беларускай, ангельскай і рускай мовах. Пастаўленая мэта дапускае развязкі наступных **задач**:

- вывучыць пагляды навукоўцаў-лінгвістаў на дадзеную катэгорыю;
- выявіць тыпалогію пасесіўных канструкцый;
- абапіраючыся на атрыманыя вынікі, апісаць асаблівасці канструкцый са значэннем пасесіўнасці;
- даследаваць выпадкі маўленчай рэалізацыі катэгорыі пасесіўнасці ў беларускай, ангельскай і рускай мовах;
- правесці параўнальны аналіз пасесіўных канструкцый у беларускай, ангельскай і рускай мовах.

Аб'ект даследавання – катэгорыя пасесіўнасці ў беларускай, ангельскай і рускай мовах. **Прадметам** нашага даследавання з'яўляюцца тыпы пасесіўных канструкцый у беларускай, ангельскай і рускай мовах.

Вынікі даследавання: Параўнаўшы моўны выраз прэдыкацыйнай пасесіўнасці ў беларускай, ангельскай і рускай мовах, мы можам сцвярджаць, што асноўнымі сродкамі выразу прэдыкацыйнай пасесіўнасці ў ангельскай мове з'яўляюцца канструкцыі, у склад якіх уваходзіць дзеяслоў *to have*, што сведчыць пра тое, што ангельская мова з'яўляецца *habere*-мовай. Руская мова – тыповая *esse*-мова, бо для выразу пасесіўнасці ў ёй пераважае быццёвая канструкцыя. Аднак, мы не выпускаем з выгляду таго факта, што і ў рускай, і ў англійскай мовах ёсць канструкцыі, уласцівыя і *esse*-мовам, і *habere*-мовам. Адметнай асаблівасцю беларускай мовы з'яўляецца яе сінкрэтызм. Для выразу пасесіўнасці ў беларускай мове прысутнічаюць канструкцыі, якія маюць ў сабе дзеясловы *быць* і *мець*.

Ува ўсіх проаналізаваных намі мовах прысутнічаюць канструкцыі з дзеясловамі, якія адносяцца да сферы перыферыйнай пасесіўнасці.

Атрыманыя вынікі можна скарыстаць на практычных і тэарыяцкіх курсах беларускай, ангельскай і рускай мовы.

Структура магістарскай дысертацыі: Дадзеная праца складаецца са зместу, уводзін, часткі 1, у склад якой уваходзіць 4 падзелы і высновы па частцы 1, часткі 2, у склад якой уваходзіць 5 падзелаў і высновы па частцы 2, заключэння і спіса скарыстаных крыніц.

Summary

Olga Apostol

Key words: possessiveness, the Belarusian language, the Russian language, the English language, comparative analysis, linguistic expression of possessiveness, types of possessive constructions, predicative possessiveness, habere-languages, esse-languages.

The purpose of this study is to describe and compare the semantic properties of various types of possessive constructions in the Belarusian, the English and the Russian languages. The set goal involves solving the following tasks:

- to study the views of linguists on this category;
- to reveal the typology of possessive constructions;
- based on the results obtained, describe the properties of possessive structures;
- to investigate cases of linguistic realization of the category of possessiveness in the Belarusian, the English and the Russian languages;
- to conduct a comparative analysis of possessive constructions in the Belarusian, the English and the Russian languages.

The object of the research is the category of possessiveness in the Belarusian, the English and the Russian languages. **The subject** of our research are the types of possessive constructions in the Belarusian, the English and the Russian languages.

Results of the study: Having compared the linguistic expression of predicative possessiveness in Belarusian, the English and the Russian, we can state that the main means of expressing predicative possessiveness in English are constructions that include the verb to have, which indicates that English is a habere-language.

The Russian language is a typical esse-language, since the existential construction prevails in it to express possessiveness. However, we do not lose sight of the fact that both in the Russian and the English languages there are constructions that are inherent in both esse-languages and habere-languages. A distinctive feature of the Belarusian language is its syncretism. To express possessiveness in the Belarusian language, there are constructions containing the verbs *быць* and *мець*.

In all languages analyzed by us, there are constructions with verbs related to the sphere of peripheral possessiveness.

The results obtained can be used in practical and theoretical courses of the Belarusian, the English and the Russian languages.

The structure of the master's thesis: This work consists of a table of contents, introduction, chapter 1, which includes 4 sections and conclusions on chapter 1, chapter 2, which includes 5 sections and conclusions on chapter 2, overall conclusion and list of references.